

[Breckmann]

ne sal bliver tvunget til selv at leve med et sådant.

På samme måde som den danske statsgæld er vokset med ca. 100 mia. kr. de sidste tre år på grund af den socialistiske oppositions uvilje imod at spare i det offentlige, så den nu udgør 55 pct. af det danske BNP, er Færøernes offentlige gæld vokset til ca. 40 pct. af vort BNP. Ca. 25 pct. af den danske finanslov er afsat til rentebetaling mod kun ca. 15 pct. af Lagtingets budget, men i modsætning til Danmark vokser Færøernes offentlige andel af udlandsgælden, mens den danske udlandsgæld bliver mindre. Lagtinget kan nemlig ikke låne til sit behov indenlands. Det gør Folketinget derimod i meget udstrakt grad.

På den positive side prøver vi nu på Færøerne at sænke den færøske selskabsskat helt ned til 22 pct. Derudover prøver vi at indføre en bruttoskat med mindre rentefradragsret, og forhåbentlig får vi lov til på længere sigt at sænke skattetrykket på Færøerne, selv om IMF nu våger over os.

Statsministeren vil også opleve, at Færøerne har desperat brug for at få erhvervslivets og kommunernes gæld saneret, og det klarer vi næppe med egne kræfter alene, hvis fiskefangsterne ikke øges hurtigt, som sagt. Og hellere før end senere bliver Landsstyret nok nødt til at forhandle med regeringen om en helhedsplan for en gældssanering, hvis ikke den færøske økonomi skal gå i stå og stilstanden ende med noget så uhyggeligt og uoverskueligt som et lands bankerot. Det bliver uholdbart for regeringen også, at en del af rigsfællesskabet holder op med at fungere med masseaflytning til følge, og det giver måske endda besværligheder for Danmarks økonomi, hvis man skal til at absorbere i hundredvis, måske endda i tusindvis af færinger, der strømmer hertil.

Færøernes voldsomme økonomiske krise skyldes, som det måske er bekendt, to hovedårsager. Den ene er den store gældsætning især fra 1985-1988, hvor Folket flokken blev holdt uden for politisk indflydelse af det daværende socialistiske landsstyre. Den anden årsag er den 50 pct.s nedgang i de hjemlige fiskefangster siden 1985. Fiskeindustrien er jo vor eneste indtægtskilde og udgør 98 pct. af vor eksportværdi.

Politisk er det meget begrænset, hvor hurtigt Lagtinget kan ændre og forbedre vor økono-

mi; der findes næppe noget mirakelmiddel. Og dog kan man ikke lade være med at gentage nogle af de politiske fejlgreb, der både er skyld i Færøernes, men også Danmarks strukturelle skævheder og økonomiske problemer – for vi har vel nogle af disse problemer tilfælles.

I Folket flokken synes vi, at kravet fra regeringen om at sænke finansloven med 10 pct. fra den ene dag til den anden ud over de 20 pct., den allerede er reduceret med siden 1989, var for skrap. Derimod giver kravet os en mulighed for at tvinge vore landsstyrepartnere, nemlig Socialdemokraterne, til at gå ind for en hårdt tiltrængt sænkning af det offentlige lønniveau, og det bliver derfor sænket med en 10-15 pct. i 1993. Det er vel et indgreb, som heller ikke Danmark ville have klaret, men som Færøerne nu forsøger.

Jeg selv er bange for, at en anelig sænkning af de offentligt ansattes løn og dermed omkostningsniveauet er »too little and too late« til at redde Færøernes økonomi, hvis som sagt fiskeriet ikke kommer sig – og det snart. Siden 1989 har landsstyret nemlig formindsket støtten til fiskerierhvervet fra 550 til 130 mio. kr. årligt, dvs. med en beløbsramme, der svarer til 130 mia. kr. i dansk målestok. Denne 75 pct.s støttereduktion har rystet vort hovederhverv i sin grundvold og medført 40 pct.s nedgang i fiskernes indtægt fra i fjor til næste år, så det er på tide, at de offentligt ansatte nu viser en solidaritet med fiskerne og med lønmodtagerne i håndværks-, industri- og arbejderforbundene, der har haft 20 pct.s nedgang i deres reelle indtægter allerede, hvis de ikke har mistet deres arbejde oven i købet.

Statsministeren vil opleve en voldsom og ny lig forøgelse i Færøernes ledighed fra 0 til ca. 15 pct. på kun 2 år, og antallet af arbejdsløse fordobles formentlig allerede i begyndelsen af det kommende år, da krisen rigtig gør om sig i massefallitter og lukninger først i fiskerisektoren, siden i erhvervene, i handelslivet og til sidst selvfølgelig også i den offentlige sektor.

Dette her er lidt af en dommedagstale. I stedet burde man måske hellere komme med en opmuntring, for vi ved jo, at når »the going gets tough, the tough get going«. Jovist, men en opretning af Færøernes økonomi – og for resten en yderligere forbedring af den danske økonomi – beror på nogle ganske bestemte politiske forudsætninger, som ikke vil være til